

Barcelona 14 de Desembre de 1923

L'Esquella de la Torratxa

Any XLVI Número 2336 15 cèntims — Atrassats, 30

EL MAL SERVEI DE TELÈFONS

— Quina murga!... *Centro! Centro!*... No hi ha manera d'entendre's!

ESTUFES A PETROLI

BING

SENSE OLOR NI FUM

LA MES ELEGANT

LA MES PREFERIDA

LUDOLPHI

A FLAMA BLAVA

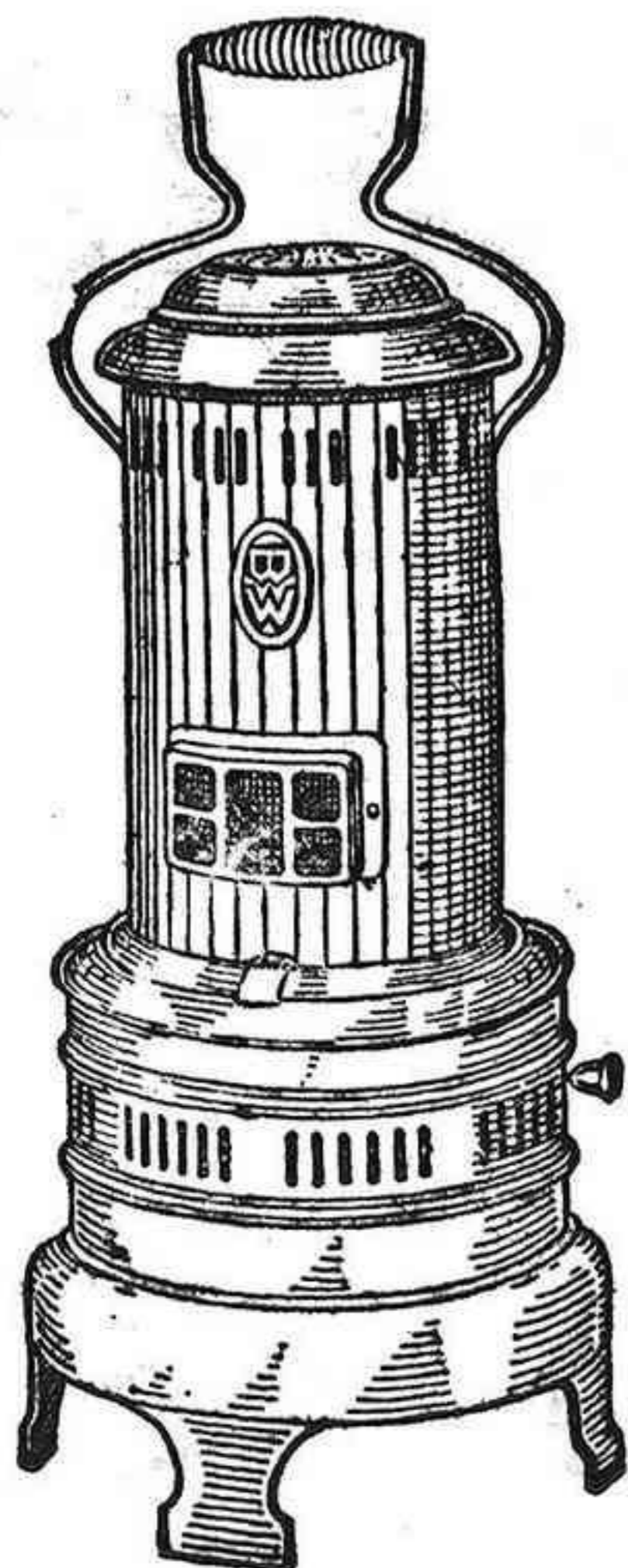
LA MILLOR EN LA SEVA CLASSE

Les dues funcionen a gas de petroli

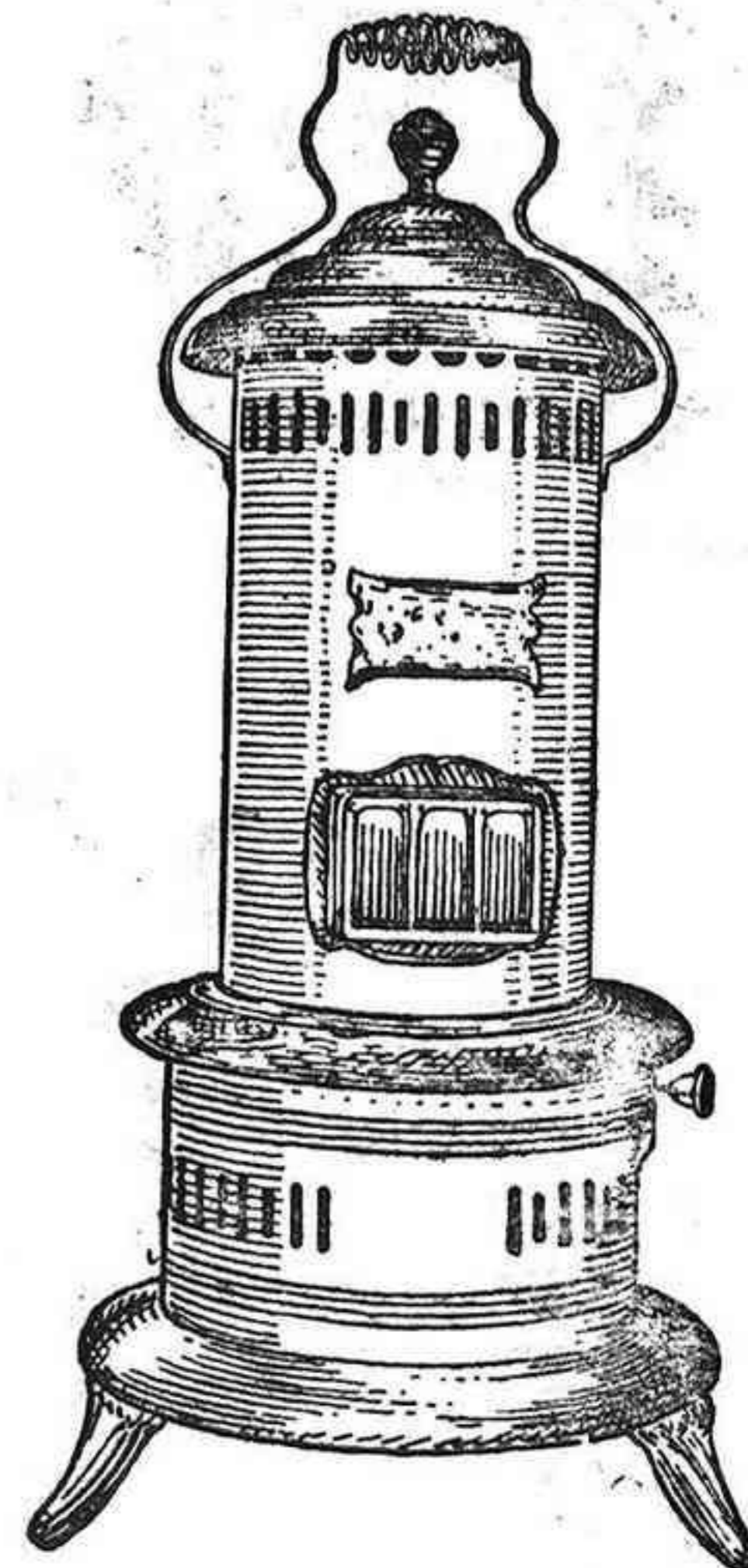
UNIC DIPOSIT :: Venda al major i al detall

DE-NEGRI

Consell de Cent, 296 (xamfrú Rambla Catalunya). - BARCELONA

BING
Flama roja

LUDOLPHI
Flama blava

XOCOLATES DE CAN CAPELLA

ANTIGA CASA FUNDADA EN 1700

Demaneu els xocolates
de Can Capella per tot arreu

PLA DE LA BOQUERIA, 2
BARCELONA

PIANOS ELECTRICS PER A BAR
GRAN MARCA ALEMANYA

FRATINOLA

PREUS I MODELS DIFERENTS

Marca Registrada

ROTLLOS DES DE 5 PTES.

Sovinteg de Novetats

Ocasions en aparells
precedents de canvis per
: les nostres marques :

CASA WERNER

Ronda Universitat, 31

Telèfon 1474 A.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

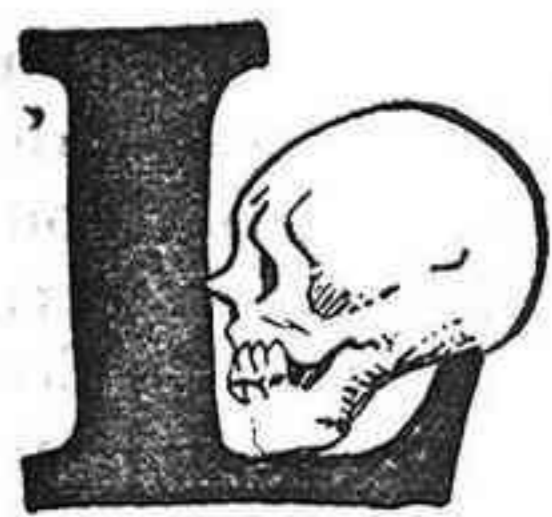
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

Els màrtirs del futbol

Legim en *Le Matin* del dimarts dia 11, un petit telègrama de Brusel·les: —«En un partit de futbol, a Tammes, un jove ha mort de l'emoció que li ha produït el triomf del seu club.»

Qui seria capaç d'afirmar que algun soci del *Barcelona* no va morir, el diumenge, de pena, davant del resultat del partit *Atlètic-Barcelona*, o al revés, que algun soci de l'*Espanyol* no es va morir d'alegria? Qui negaria que, com el xicot belga, mort d'alegria davant del *goal* de la victòria, no han patit, xicots nostres, aqueixa alegria que mata? El futbol és ja una passió, i les passions tenen un camí recte i sense pèrdua cap el drama. Els clubs semblen pàtries i els jugadors herois, i el campionat una causa, i els socis del mateix els companys de causa, i els altres l'enemic. Quan se guanyà la guerra, nosaltres, els francòfils, diguérem, com dirien molts francesos: Ara ja ens podem morir tranquils. Doncs els futbolistes, acabaran pronunciant les mateixes paraules, al final del campionat. I algú serà capaç de morir de joia, si guanya, com el noi belga.

I és que, de mica en mica, el futbol es va arrodonint. Abans no hi havia més que jugadors i una mica de públic, car ja és sabut, per la Bíblia, que en el principi fou l'acció. Després el públic es va espessir. Després va arribar la passió, amb la passió les recaudacions fortes, és a dir, el diner. Després es formaren els màrtirs. Després, i com a gai coronament, es presentaren els poetes, cantant, com ho fa En López Picó, el futbol. I així, el futbol té ja els seus lluitadors, les seves masses, la seva caixa, els seus màrtirs i els seus poetes. No li manca més que tenir un cos armat i una llei de jurisdiccions futbolística.

Per a agafar més aire d'institució social, de poble dins d'un poble, no mancaria més que el *Barcelona* hagués estat xiulat a la seva arribada. Aleshores podríem evocar totes les frases històriques aplicables a les grans mutacions i als grans daltabaixos. Sortiria

el Capitoli i la roca Tarpeia, sorgiria el Diumenge de Rams, i el Calvari, i apareixeria la frase d'En Cromwell, adaptada a les circumstàncies: Els mateixos que us varen passejar en triomf, oh jugadors del *Barcelona*!, són els que ara us xiulen... Els hi restaria el consol als del *Barcelona*, que algú, retreuria una altra frase, aquella que assignà una felicitat als pobles sense història. El *Barcelona* la té, per avui. En canvi, el club feliç, seria el club «L'Unió Sportiva de l'Eixample» per exempla...

Tornem als màrtirs, tornem an aqueixos homes que han tingut, el diumenge, nous Hernàn Cortés, del futbol, la seva nit trista. Deu, quinze, vint mil barcelonistes, sentirien el cor trencat davant dels seus ídols vençuts. Tot, tot perdut, inclús el *goal* d'honor. Perduda la serenitat d'En Plattko, perdut el *shoot* de l'Alcántara, perduda la sàvia habilitat d'En Samitier, perduda la fortalesa d'En Sancho... Si fos possible un registre de malalties, segurament es comprovaria un augment de l'hipocòndria i de les afeccions cardíaques. Per això els clubs, davant del cas de Bèlgica, que s'haurà repetit an aquí, o que an aquí es repetirà, haurien de fundar, per als màrtirs de la joia o del dolor futbolista, una societat de segurs de vida.

PARADOX

Una manera de treballar

En aquesta botiga de Cà'n López, de la que cada setmana surt L'ESQUELLA, hi ha un quartet per a si an algun dels nostres escriptors li ve un *pronto* d'aquells que fan gràcia i donen cèdula d'humorista. Per a entrar en aquest quartet hi ha una escala de les dites de caragol.

L'altre dia un senyor es presenta a la botiga preguntant per un dels que escriuen L'ESQUELLA.

—Sí, senyor, desseguida pujarà!

El van cridar, i el visitant va veure que per l'espiral de l'escala sortien els cabells del seu amic, i els ulls, i el nas, i la boca, i lo demás de la persona, donant voltes. Aquest espectacle inesperat el deixà estranyadíssim. Fins que no es va poguer aguantar de dir-li:

—Noi, et marejaràs si segueixes treballant en aquest tobbogan!

El music més prim que hi ha

El music més prim que hi ha és el mestre Obradors. N'és tant que si hi hagués un concurs internacional de prims, ell guanyaria el premi. Estem segurs de que, despullat, deu semblar un pollastret d'aquests que ara veiem penjats per tot arreu, dit sigui amb el major respecte.

No l'engreixen ni els èxits. I això que amb els èxits ja es podria engreixar! No l'engreixa ni el talent. I això que en té de sobres!

Se'ns ha dit, per conducte confidencial i fidedigne, que n'està tant de prim que dorm dintre una canya.

Nosaltres fem públic això perquè sabem que la gent sempre s'interessa per les intimitats dels seus artistes.

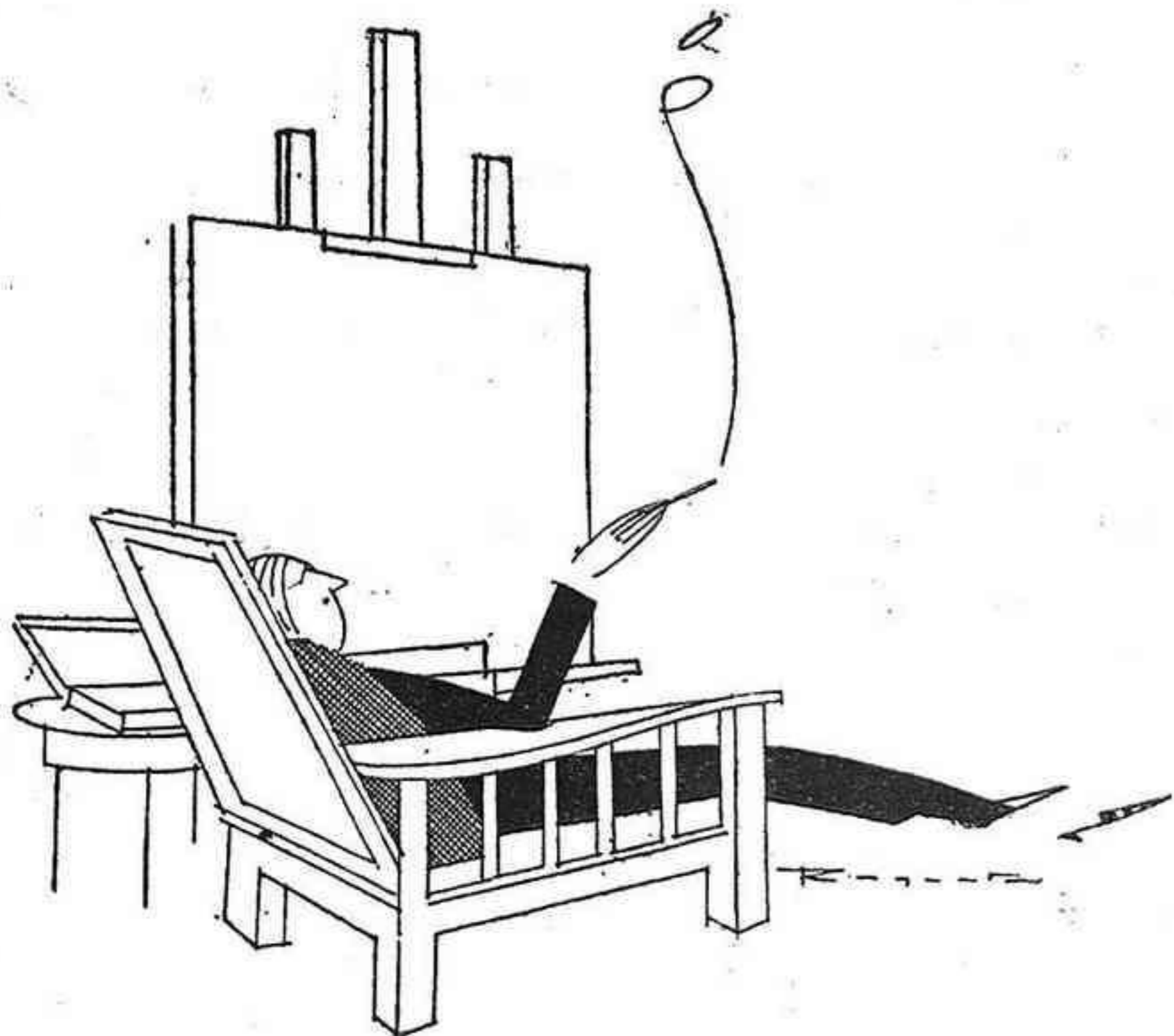
L'HOME SOL

No tractem d'al·ludir, ni remotament, al mític personatge ibsenià, encara que, sota alguns aspectes l'home sol a qui volem referir-nos ofereixi amb aquell una certa analogia. Aquest tipus és el bohemí, l'artista, l'home de lletres que viu sol, ben sol, en una cambra solitària, incomunicada, perduda en un indret poc freqüentat de París.

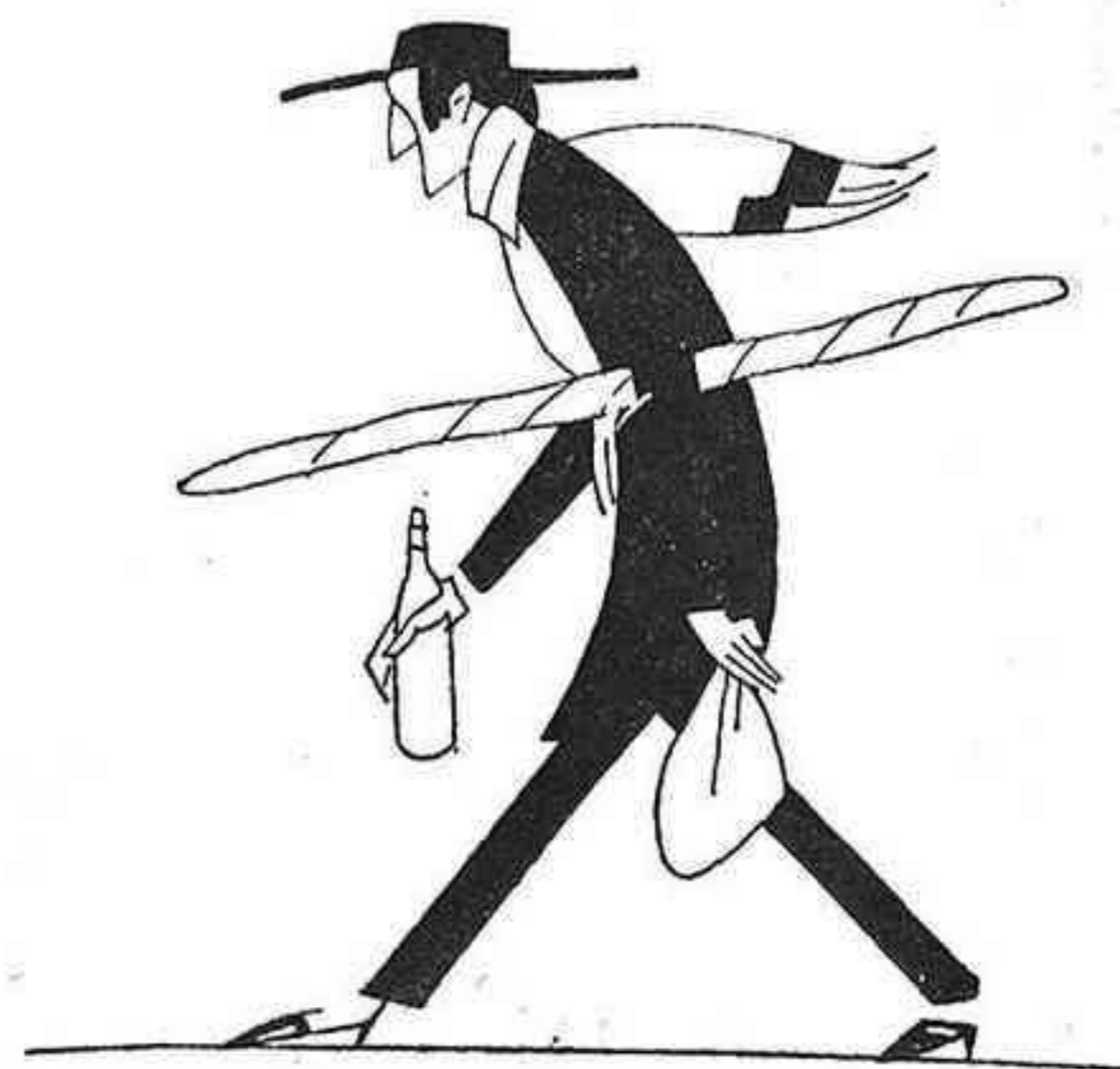
Quants i quants n'hem conegut a París d'homes sols!

Aquests homes, al revés del pobre Borkman, són prou forts per a suportar en una cambra la vida de veritables anacoretas, això és, una vida intensa, profunda, feta de íntima grandesa i d'una secreta aspiració a la glòria.

Coneixereu aquests homes per la seva manera de

mirar, una manera de mirar tota cap endins, feta als fantasmes, als sommis, a les meditacions reconcentrades i doloroses, i sobre tot, per... la llarga barra de pa atravesada sota el braç, la botella de vi i el petit paquet de vianda que'ls penja de la mà a certes hores solemnes.

Confesseu que és aquest un tipus impossible a Barcelona. En nostres temps, l'únic home que sabé donar-nos, al menys exteriorment, una impressió d'home bohemí, solitari, un xic a la manera clàssica de París, fou el gran Peius. No el recordeu quan, carrer de Consell de Cent avall, amb l'esguard mig absent del món exterior i la testa coberta amb el xambergó garbós i inverossímil, passava amb una enorme paperina plena de fruita, de vianda o de lleminedures?

A París, en canvi, l'home sol, és a dir, l'individu que ha trobat la manera de resoldre, sense ajuda de ningú, la majoria de menesters domèstics, és el tipus corrent de la bohèmia. Aquest, lo mateix se fa el llit que la cuina; lo mateix se sorgeix la vora gastada del pantaló, que va a comprar...

Aquesta vida és ben bé filla de l'ambient de París.

L'especial organització, diguem-ne civil i econòmica de la ciutat, us hi obliga. De compatriotes nostres, que menen tranquilament aquesta vida podríem citar-ne a dotzenes. Qui no coneix, per exemple, an aquests herois que's diuen Marius Vives, Josep Renom, Ramón Roqueta, Joan Recasens que, entre altres, imiten en petit a Miquel Angel? Tacituns, inquietos, estudiosos, al corrent de totes les modalitats de la vida parisenca, enterats de totes les anècdotes, castes con Watteau, confinats cada un d'ells en una cambra ignorada i rodejats dels bons fantasmes de la seva imaginació. Treballen... En Vives, l'escultor, preparant-se per a una embestida decisiva; En Renom, el pintor, per a una

UN TROMPA MÉS

tela d'empenta; En Roqueta, el famós dibuixant, per a una exposició sorollosa; En Recasens, un dels esperits més cultes i delicats de Catalunya, un home que ha viatjat per totes les literatures, cercant l'hora feliç de la seva personal eclosió...

Tots ells, quantes voltes, en les hores de defalliment i de cansansi, han sentit murmurar a la seva orella: «La solitud és indigesta!» Però cada cop, re-fent-se, coratjosos, han llençat com un himne, la frase gloriosa d'Unamuno: «Soledad, patria del alma!»

PAU LIONEL

Poesia

Acabem de llegir el primer número d'aquesta fulla gairebé poètica. Diem *gairebé* perquè després de llegir-hi poesies — poesies de debó, amb tots els elements de que s'ha de compondre una poesia: passió, delicadesa, humor, tendresa — de Maragall, de Josep Carner, de Josep Maria de Sagarra, de Tomàs Garcés, de Josep Maria López-Picó, de Guerau de Liost, de Miquel de Palol, de Clementina Arderiu, de Joan Arús,

EN SAMANANCH SURT DE LA TOMBA

—Gràcies a Déu que se us acaba la pompa de les «Pompas»!

de Joan Maria Guasch—hem llegit una *cosa*, que no sabem ben bé què és, d'un tal J. Salvat-Papasseit. Heu's aquí la *cosa*:

Bitllet de quinze

—*Que poètic!*—

l'autòmnibus

correcte

ara acull al nadó amb la dida que el porta

—*Si supprimeix les majúscules i la puntuació, cosa que ja havia fet aquell pobre home que's diu Vargas Vila, perquè no suprimir també l'accentuació, que seria més altruïsta, o dadaïsta?*

el nadó és més petit que la mamella d'ella

—*Si que és petit! es deu tractar d'un fetus (1).*

més petit i més bru:

—tot ell sembla una O

—*Ansia!*

de juguina que riu

—(la mare deu ser prima

—*I desgraciada.*

—bella com un obsequi!)

a dintre de l'autòmnibus el nadó té l'olor de la llet matonada

—*Quina mala llet!*

jo penso en aquell temps que

anant a cercar pa

em menjava la coca si era ensucrada

—*Apa, lleminer!*

ve't aquí que—altre temps—

jo també era un nadó

—*Ara és una altra cosa que no li volem dir.*

de cop me feia gran

i em duïen al fotògraf

—recordeu el retrat on sóc dalt de cavall

un cavall arrogant

alt i net

de cartró:

—*Trobem que aquest retrat havia de publicar-se junt amb la cosa.*

i era com al cartell de l'Obiols—

aquell que diu:

JA SOU

DE L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA
DE L'ENSENYANÇA CATALANA?

ve't aquí que la dida

en amagar-se el pit

ha regada la cara a un senyor de l'autòmnibus

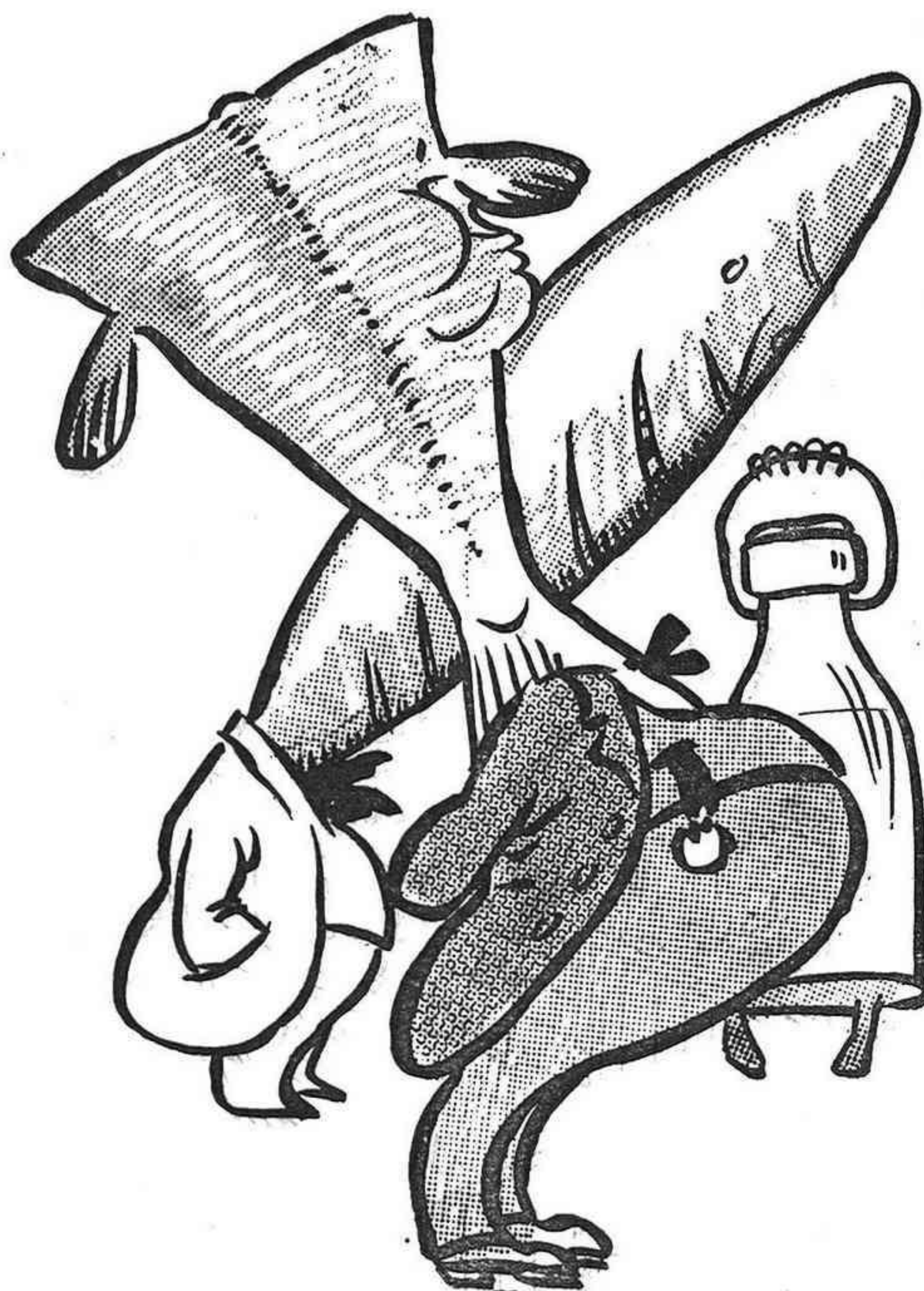
—*Ai, la sicalíptica!*

semblava aquelles fulles escurades de nata

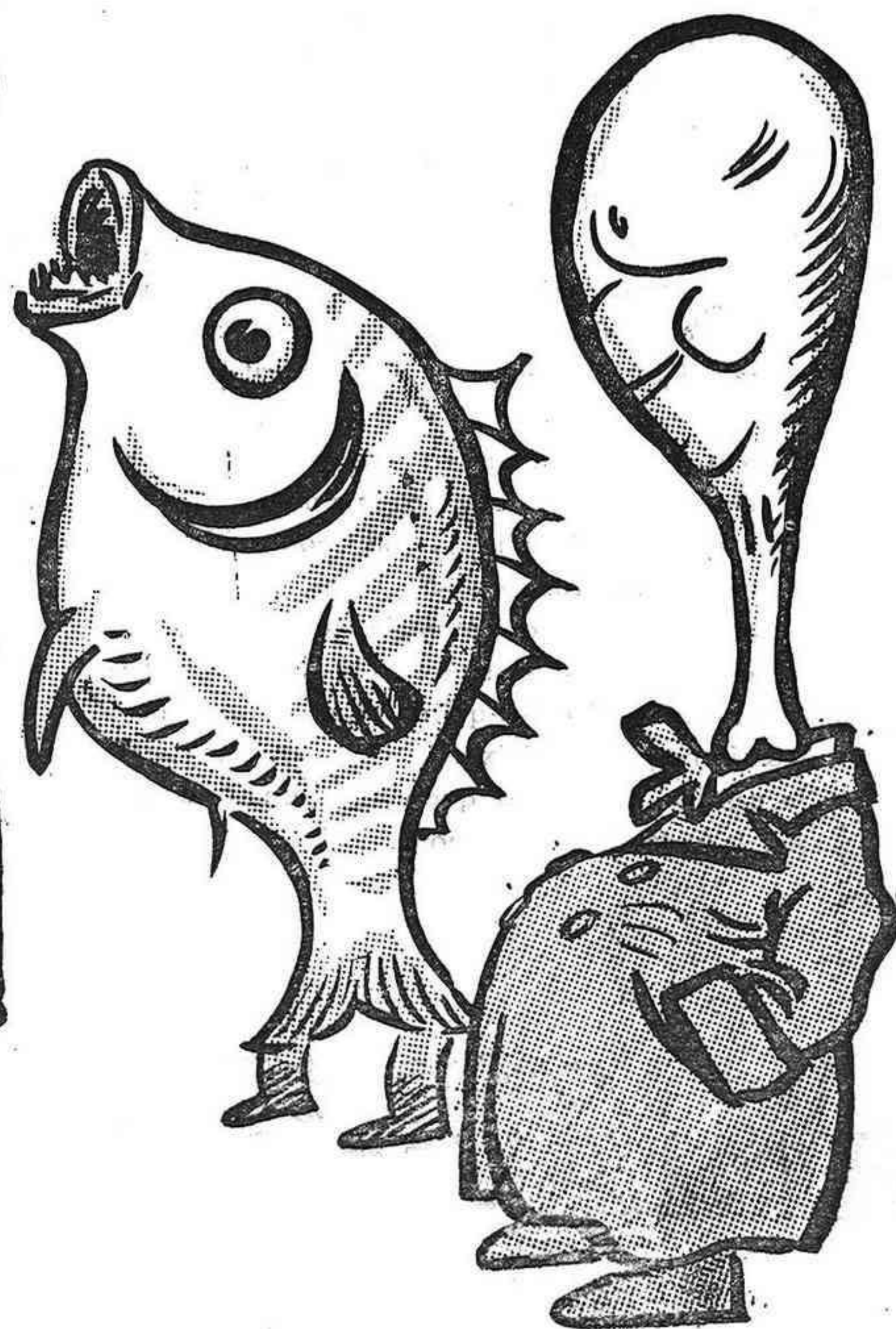
—*Quina imatge més poètica!*

J. SALVAT-PAPASSEIT

Francament, senyors, nosaltres no creiem que ningú pugui pendre's en *serio* coses semblants. Amb

LES SUBSISTENCIES SEGUEIXEN ENGREIXANT-SE

—Estem tranquils, perquè amb nosaltres no s'hi atreveix ningú!

aquests jocs malabars—i diem malabars per a no dir una altra mena de jocs—ni es fa poesia, ni es fa rica la literatura d'un poble: es fa el ximple.

Senyor Salvat-Papasseit: segueixi escrivint que vostè té condicions. I els nostres llegidors s'hi faran un tip de riure. Humoristes com vostè convenen molt en aquesta terra.

(1) Suposem que aquest poema no és autobiogràfic.

:: GLOSSARI ::

TRES GLOSES DE NADAL LA TRISTESA DEL GALL

El gall està trist, senyores i senyors! Què tindrà el gall? Aquesta tristesa ens sembla tan respectable i digna de llàstima, com la d'aquella princesa d'En Rubèn Darío, que ha fet eternir a tota una generació de senyoretes cursis:

*La princesa està triste,
què tindrà la princesa?*

Què tindrà el gall? ens preguntem nosaltres, ja que el gall és un animal d'una actualitat més immediata que la de totes les princeses hagudes i per haver.

El gall té por, la seva tristesa no es més que por. El gall endavina que li preparen una sorpresa que, encar que sigui per a celebrar la cristianitat, no té res de cristiana. El gall endavina que li preparen la tomba, i qui diu la tomba, diu la cassola. Endavina que aquests salvatges de coll postís i ermilla de pell de camell, pensen substituir les seves entranyes per a una col·lecció de prunes, *cascabellics*, pinyons, i alguna altra cosa, convertint així el seu interior en una mena de «Colmado». Endavina que el seu cant s'acabarà el dia menys pensat, i que ni el recurs li quedarà d'anar-se'n a cantar al cel, perquè Sant Pere té mania a tots els galls.

Què com ho sap el gall tot això, volen saber vostès? Ai, sants cristians! Ho sap per mil detalls i menudències que observa amb els seus ulls rodons de color de blat de moro. Ho sap tant que fins si, per casualitat, el deixaven viure, es moriria de saber-ho, és a dir: d'engúnia.

Ho sap perquè veu que a les nits la gent porta abrics i treu fum per la boca i té el nas vermell com un fanalet de farmàcia. Això vol dir, que s'acosta el

fred, i el fred, pel gall, sempre acaba amb un Nadal: després de Nadal sembla, en realitat, que no en faci tant de fred.

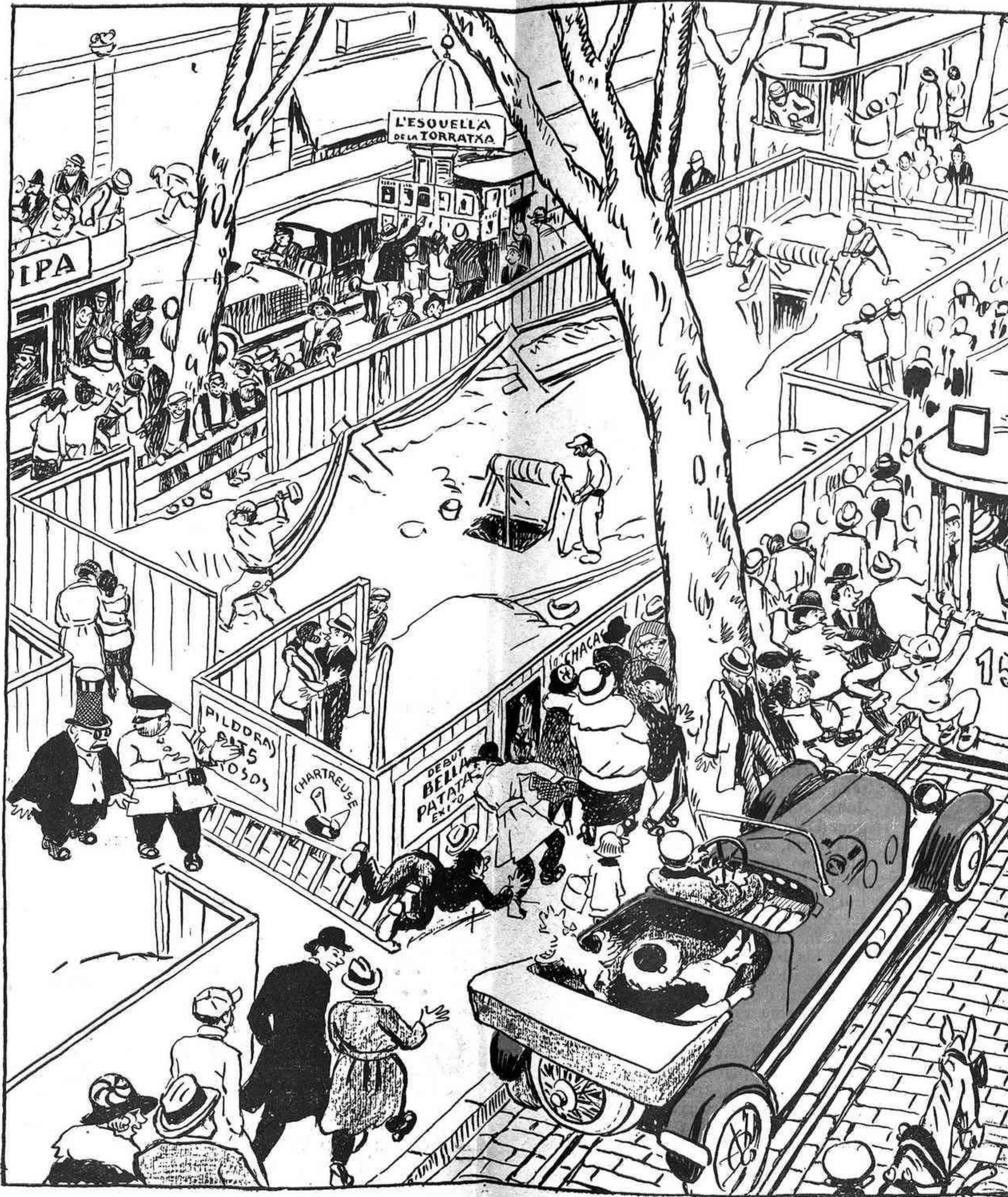
Ho sap perquè al balcó on el tenen engabiada, ja no hi canta el grill de les nits d'Agost, ni hi floreix l'aufàbrega de les nits de Juny.

Ho sap perquè la senyora de la casa l'ensenya a les visites, com abans ensenyava l'última criatura, amb una eloqüència en la mirada veritablement espantosa.

Ho sap, perquè de tant en tant, cada dia més de tant en tant, els fills de la casa venen a mirar-se'l amb uns ulls que no són ulls: ja són boques, i boques d'aquelles que fins roseguen els ossos.

I el pobre gall, en aquella gàbia, que és una mena d'hort de les olives, sense olives i amb poc hort, llença el seu «qui-qui-ri-qui!» al cel com si preguntés: No ho podíem deixar per un altre any això de la cassola? Diguin lo que vulguin quatre desesperats, la vida és una cosa bona!

XARAU

—Miri, senyor Esteve, si en vol creure, passi per allà on vulgui que per tot arreu anirà prou malament.

Diguem, de la interpretació, les més grans lloances de la Visita López, que mai seran masses. Elogiem discretament al senyor Santpere i diguem al senyor Bergés que quan els crítics li diuen que ja no pot fer galants l'enganyen, perquè no pot fer ni galants ni res. No hi ha un còmic més dolent que ell al món.

NUEVO

Ahir devia debutar en aquest teatre, amb *Los Mosqueteros del Rey*, l'eminent cantant d'òpera Antoni Saludas.

PER A ACABAR

Unes quantes notícies, senyors? El mestre Obradors està treballant en la refundició de *La Maja de los lunares*. —En Ventura Gassol enllesteix un drama, *La dolorosa passió*. —Hem vist pel «Romea» amb gran assiduitat al jove Massó Ventós, autor de *La primera flor*. Suposem que no intenta tornar a estrenar?

—Catalunya té una cupletista que es diu Pepeta Iris. Aquesta artista té el do d'acompanyar-se de l'èxit per tot allà on va. Les seves cançons, deixen un amable perfum de simpatia. Fugint del *music-hall* groller, ha sapigut adaptar-se a un marc més digne i distingit. Com a nosaltres ens plaia la tasca de la gentil artista, vagi el nostre aplaudiment a unir-se als molts que acolleixen la seva presència.

BOB

LICEO

L'aconteixement de la setmana ha sigut la representació del magnífic *Boris Godounoff*, de Moussorgsky. Per a endolcir-nos un xic la boca l'empresa ens ha donat aquell caramel de Puccini que és *La Bohème*, i que tant fa enternir a les nostres burgeses

ROMEA

El milió de l'orfaneta és una mena de folletí antiquat i passat de moda. Un melodrama dels que fan plorar a *Margot*. Però com la Margot del pobre Musset qui sap que s'ha fet, avui el melodrama ja no fa plorar a ningú. De totes maneres no cal culpar an En Montero per haver donat aquesta obra al públic de «Romea». Lo més natural és pensar que el públic que s'avorreix amb Pirandello, s'interessà amb *El milió de l'orfaneta* o amb el *Jo te l'encendré*.

TÍVOLI

No som a temps a parlar de la *Doña Francisquita*, del nostre Amadeu Vives, estrenada ahir an aquest teatre. Nosaltres acostumem a desconfiar d'aquests èxits fets a Madrid, però no quan són èxits del mestre Vives. La setmana entrant en parlarem.

ESPAÑOL

Aquesta obra d'En Lluelles, que ha aconseguit un bon èxit, perquè té el títol de *Marionetes*, que és, además de no català, lleig? Perquè els seus personatges són tristos titelles amb els que juga un destí crudel i melodramàtic. No obstant, lo de menys, en aquesta comèdia, són els personatges, —les marionetes— traçats amb rapidesa, perfilats apenes.

Lo mateix pot dir-se del diàleg, excessivament literari a estones, i poc característic. Lo que té valor de debò en aquesta comèdia, són les situacions, construïdes amb gran traça i coneixement del Teatre.

FUTBOL

Barcelona (reserva - U. D. Girona).

Aquest partit, celebrat dissabte passat, al Camp de Les Corts, fou una constant demostració de superioritat del *Barcelona* sobre els seus contraris.

Els «reservistes», com aquell que no vol la cosa, aconseguiren tres *goals* a favor per cap en contra, i sort en tingueren els giro-nins del seu porter, En Ganchia, que evità un pitjor resultat pels seus.

En Llorens, que guardava la porta del *Barcelona*, es portà com tot un home, fent parades de mestre. Es un xicot que promet i que arribarà

Europa-Szombathely.

Un empat a un *goal*, fou el resultat del partit jugat entre aquests equips.

Ambdós jugaren bé, encara que ni els uns ni els altres no volgueren o no sapigueren aprofitar algunes ocasions per a poguer marcar «tanto». I al futbol, si es vol guanyar, ja sabem que s'ha d'estar al tanto.

Aquest partit serví per inauguració del nou camp dels «europeos».

BOXA

Dues grans reunions foren les celebrades el dimecres i el dissabte de l'altra setmana.

A «Novedades» les pinyes més ben repartides foren les que donaren En Gironés i En Paul Gay. Quin combat més hermós! Molt merescudament guanyà En Gay, per punts.

En Cañizares obliga an En Cassini a abandonar el vuitè *round*. —La reunió de «Las Arenas» obtingué un gran èxit deportiu encara que no acudí el públic que era de suposar. Els resultats

més notables foren els obtinguts per En Jim Moran, al guanyar per punts an En Sáez; per el campió Alfs, que obligà a abandonar a En Young Mars; i per En Martínez, que el guanyà per k. o. an En Blind, conquistà el campionat d'Espanya del seu pes.

Segons els rumors que han arribat fins a nosaltres, es prepara una gran vetllada internacional, i per la que els aficionats faran combats de boxa, davant de taquilla, per a poguer adquirir entrades. La vetllada es farà a base dels combats Young Mars-Sáez i Jim Moran-Sirvain, i la data de la celebració serà el dimecres, 19 del corrent, a «Novedades».

FERNANDO

Aquest número ha passat per la prèvia censura militar

L'obra d'En Pitarra

Si En Federic Soler «Pitarra» no hagués tingut la glòria d'ésser l'iniciador del teatre català, la seva obra segurament dormiria el son dels justos i ningú se'n hauria preocupat gaire. Hem passat una pila de temps durant el qual molts escriptors han procurat ridiculitzar-lo tant com podien; però hi havia un punt que no acceptava la brometa de ningú. Vulgues que no ell era el fundador del teatre nostre, i això sol era prou per a fer-lo perdurable. Ha succeït amb ell com amb Mossèn Verdaguer, que durà una temporada llarga que entre els literats la poesia verdagueriana era plat de segona taula, però al fi i al cap ningú podia negar-li la glòria perennal d'ésser el ressuscitador de la nostra llengua i el primer constructor de la nova Catalunya. Ell anava aplegant les rondalles, les llegendes, les tradicions, la paremiologia i el folklore català, i amb l'aplegament d'espellingalls i esquinços, anava teixint el mantell reial de Catalunya.

Es evident que En Verdaguer no era tan artista com En Maragall, Carner, Segarra, Guerau de Liost, Ribé i altres. Es igualment evident que En «Pitarra» no era tan artista com Guimerà, Rusiñol, Adrià, Gual i altres. Però també és evident i innegable que En Verdaguer era més poeta que ningú d'ells i que En «Pitarra», era més dramaturg i—si se'm permet la paraula en el sentit d'expressar tots els gèneres de l'escena—més teatral. No solament això. D'un quant temps ençà, els literats s'han donat compte de que l'obra del genial Verdaguer era, no tan sols forta, consistent i perdurable, sinó que àdhuc, en alguns punts, tan delicada i correcte de línies i de colorit com qualsevulla de les millors composicions modernes. I d'un quant temps ençà els dramaturgs s'han donat compte i han confessat i palesat que l'obra de En «Pitarra» que es tenia com a dolenta, era bona i no n'hi ha hagut prou amb això, sinó que han intentat retocar-la i apropiàr-la als temps moderns i s'han trobat davant d'una cosa més sèria del que es creien, i volguent arreglar-ho ho han espatllat. Es la resposta més categòrica que els ha donat l'obra mateixa. Sens donar se'n compte, la obra de En «Pitarra» se'ls ha rebel·lat a les

EN RUSIÑOL JA ÉS AQUÍ

—Què són tantes taronges, «Tiago»?
—Ragets de sol condensats per als meus quadros.

EL MES DE LES IL·LUSIONS

—Abans era el maig, però ara, amb la «Grossa», és desembre.

mans i els ha manifestat que eren petits per a atrevir-s'hi.

Nosaltres estimem l'art i ens decantem per a les formes actuals, sense vacil·lacions de cap mena; però, nosaltres respectem l'obra genial dels passats, i considerant l'època i les circumstàncies i l'esforç sobre-humà que requeria, la trobem eterna, indestructible i invariable, i no ens plauran mai les adaptacions per bé que estiguin, perquè ens farà l'efecte que es vol esmenar la plana a una cosa intangible—en sentit de respecte—perquè és sagrada.

JA HI HA TURRONS

No em refereixo pas als turrans de Xixona, Alacant i Concentaiña, car ja fa temps que en vénen per les escaletes, sinó als turrans artístics, del país i d'Agramunt, de neu i de crocant, que tenen el seu gust especial i característic.

Aneu a «Cà'n Pares» i us trobeu amb una magnífica turronada d'ametlla fina, sortida de l'obrador d'En Quimet Mir, la qual fa venir ganes de llepar-se els dits; ei, en sentit figurat.

En Mir ja sabem que és un mestre, però essent-ho i tot, tingué uns dies bastant llargs en els quals feia *marrada* per anar allí on li pertocava. Ara, no; ara sap on és i no es mou del peu del forn fins que la *pasta* està cuita i dauradeta. Ço fa que surtin de les seves mans coses tan boniques com *Solitud* i *L'Herm* que donen esgarrifances d'esglai pel seu realisme; teles calentes i xiròies per l'istil de *Ginesteres* i *La Plana*, amb un coloret de turró de rovell d'ou que enamora i veritables dolçaines que s'anomenen *Les feixes*, *La trona*, *Ametllers de muntanya*, etc., etc.

Jo no sé pas a quin turronaire de la terra li tocarà anar darrera d'En Mir, però ja cal que es lligui bé les espartenyas, si en porta i vol atrapar-lo. No us cregueu, però; enfront de la parada d'En Mir n'hi té una altra En Bounin, un mano que només amb aigua i una mica de color fa unes coses que enamoren, sense forn ni res, deixant-les assecar al sol.

En Bounin és un bon pintor que coneix l'aquarel·la i en sap treure un gran partit. El què no és pas, és un bon turronaire, car té la parada abandonada i els turrans sense batejar i sense preus, cosa que l'ha privat ja de moltes vendes, doncs les obres exposades entren pels ulls totes soles.

Jo tinc un greu sentiment de no poguer-li anomenar cap de les formoses pintures que exposa, amb tot i trobar-les tan bones com un *massapà* de Toledo: Si no sé com es diuen!

Encara que el distingit artista m'asseguren que és dels que *manen*, jo m'atreveixo a donar-li un consell, extret de l'aforística nacional, perquè vegi que sé el

què em pesco: *Fray Modesto nunca llegó a guardián.*
Cosa ben bé de dordre quan el frare té aptituts i
empenta de prior.

*
**

En D. Carles és un dels artistes que s'ha casat amb
«El Camarin». Aquell reonet placívol li va d'allò més
bé al seu art que potser patiria en una fira de masses
empentes i exposada als cops de vent.

Com cada any, En Carles, ens vé dient que és de la
fornada nova; que les diverses pastes dels turrons
clàssics les troba estantisses i que el jorn que encerti la
veritable fórmula de la pastisseria artística moderna,
ens demostrarà on té la mà dreta.

No cal que es *despacienti*, car ara com ara ja fa
coses boniques i encertadetes; amb els paisatges *Els*
prats verds i *Sol ponent*, la marina *Dia gris al port*, i
el pomell de *Flors de Poble*, podria fer-se una bona
capsa de turrons, ara que ve Nadal.—C. ARBÓ

LA VEU DEL POBLE

—Creguim, senyor Marius, que el compadeixo al pensar que la ploma se li morirà d'una callandlits aguda!

Sí, sí; era el senyor Pelmacio, el senyor Pelmacio! Ens en hem ben enterat i, vaja! d'aquesta feta ens resulta més pelma i més Pelmacio que mai, i això que hi han coses que per més pelma que se sigui, no són concebibles; però, quan se n'és tant de pelma que ja s'arriba a Pelmacio, llavors ho comprenem tot.

Nosaltres ens pensàvem que les perdus i els conills s'anaven a caçar a muntanya i ara estem en dubte de si es cacen a muntanya o a ciutat, perquè no sabem si hem vist gaires gossos, però de caçadors, molts.

La tasca del Comitè per la llengua catalana cada dia va aixamplant-se més, Són molts els pobles, viles i ciutats de Catalunya que han sol·licitat un curset i cada dia van inscrivint-se nous professors. Hem de fer remarcar, amb molta complacència, el gran nombre de senyorettes que amb molt d'entusiasme s'han inscrit com a professores.

Vinga pluja i núvols i fred. Mireu que són tantes les contrarietats que'ns envolten que un hom ja quasi no sap per on tirar. Res que hem de decidir quedar-nos a casa i encara allí ve a trobar-nos la contrarietat que es distressa d'amo del pis i us comunica que es veu precisat a apujar vos una miqueta més el lloguer. Després d'aquesta visita empipadora, si està serè, ho veieu tot núvol i si està núvol i plou i fa fred, no us en dic res.

Aquest número ha passat per la prèvia censura militar

En l'última sessió de l'Ajuntament es notà la mort violenta de quatre mil rates. Tantes i tantes rates s'haurien de matar violentment que ens sembla que seguint aquell conte dels infants de «encara més rates», quan n'haurien mort moltes mils, encara diríem i continuaríem dient sempre: «encara més rates».

Els regidors espontanis o aficionats, es veu que s'hi aficionen de mala manera. L'altre dia l'aficionat San Juan s'hi aficionà tant i tant, que consumí tres turns dient les arbitrarietats més arbitràries que hom pugui concebre, i això que no cauen totes per Sant Joan. I la serietat consistorial on queda?

Sembla que la foradada de les Rambles toca a la seva fi, no per l'empenta que s'adona a les obres per tal d'acabar-les tot seguit, sinó perquè aviat no hi haurà Rambla per a foradar.

La companyia del *Gran Metro* es veu que està forta en filosofia i ha sapigut portar a la pràctica allò d'aquell mano que's va comprometre a ensenyar de parlar a un burro endeu fe, s o-yna

rint al rei la seva testa com a penyora: la qüestió era guanyar temps i que Barcelona tingués paciència.

Acabar-se el túnel o acabar-se les Rambles, no és el mateix per ventura?

La Casa de la Ciutat es veu que trontollava i li fan un *remendo* a córre-cuita.

Per cert que la gent s'estranya molt que el facin per la part de fora, essent de la banda de dintre d'on trontolla més.

Es veritat que s'ha tret del damunt el pes del darrer Ajuntament.

Aquest número ha passat per la prèvia censura milita

Legim en la premsa que un soldat del regiment de Zapadors, anant per la muntanya de Montjuich, descobrí el cadàver d'un home en plena descomposició. Es veu que li caigué una timba a sobre esclafant-lo. No hi ha dret que una muntanya com la de Montjuich sigui tan descuidada que es pugui donar el cas que comentem sense que ningú se'n dongués compte.

Altra vegada Santa Llúcia, duent els ulls a les mans. Es la festa dels de l'agulla i l'estisora, però en aquest segle de materialitat i positivisme tots hem d'esser, sinó amants de Santa Llúcia, amants de la molta pupila. Això no vol pas dir, però, que siguem admiradors d'una classe de gent que no tenint res que veure amb Santa Llúcia, sempre van amb la vista al cap dels dits.

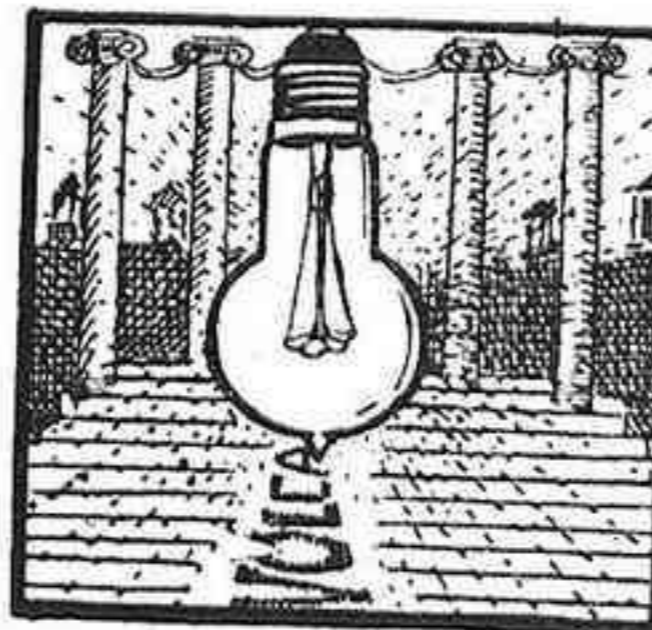
Impremta «La Campana» i «L'Esquella» :: Olm, 8. — Batcelona

Li seria a vostè agradable posseir un catàleg il·lustrat de Sports? Demani'l avui mateix a

A. SANROMA

Balmes, 62.—BARCELONA :: El rebrà gratis

Si el prefereix certificat, envii 50 cèntims en segells de correu

L'Exposició Internacional del Moble i Decoració d'Interiors estaria a les fosques si no fos la làmpara

VULCAN 1/2 WATT

La trobarà a la
Rambla de les Flors, 26 (Botiga)

∴ PENELLONS ∴

EL MILLOR REMEI:

TOPIC GILKENS

Preu del remei: 1'25. En venda: Segalà, Rambla de les Flors, 14 y Farmacies

¿Qué hora es?

únicamente con el

CRONÓMETRO MODERNO

QUILLET, INVARIABLE

Marca y modelo depositados, puede V. saberlo con exactitud.

MUCHOS SON LOS RELOJES que todos los días se ofrecen al PÚBLICO a bajo precio y éste queda igualado a su mala calidad. A su deficiente marcha se juntan la incomodidad y el mal gusto; no rinden ningún servicio.

Estos relojes resultan en realidad más caros por las constantes reparaciones que hay que hacer en ellos.

EL RELOJ MODERNO

práctico y capaz de responder a lo que de él se exija en cualquier momento del día debe reunir:

- 1.º Un mecanismo sólido y finalmente construido con los últimos perfeccionamientos.
- 2.º Debe ser construido con metal fuerte y reunir las condiciones de buen arte y buen gusto.
- 3.º Debe responder por la bondad de su estilo y elegancia, a las exigencias de nuestra época refinada.

Estas cualidades se encuentran juntas por primera vez en nuestro

CRONÓMETRO MODERNO

y representan un progreso incontestable en el arte de la relojería de bolsillo. Ningún otro le supera en

BONDAD, en ELEGANCIA
y en **UTILIDAD PRÁCTICA**

La forma de nuestro Cronómetro es elegante como la de los relojes planos de fabricación moderna, resultando por su solidez y precisión un Cronómetro de los más perfectos. Cuadrante de esmalte fino, cifras árabes y cuadrante de segundos.

Este RELOJ es:

El más perfecto.
El más preciso.
El más elegante.
El más sólido.
El más inalterable.

que se ha fabricado y SOLO un técnico examinándolo muy detenidamente, puede reconocer que no es un Cronómetro de oro de 500 pesetas.

Su movimiento: con escape áncora, línea recta platón doble, leuces visibles de rubis y montado sobre 15 rubíes finos, volante antimagnético, espiral Breguet, que en junto le dan una regularidad de alta precisión y es insensible a los cambios de posición y a las variaciones de temperatura.

Va acompañado de un Boletín de marcha y de Registro, expedido por una de las primeras Manufacturas de Relojería del mundo.

Está garantizado por 5 años y su precisión es absoluta siendo insensible a la imantación que producen las dinamos y otras máquinas eléctricas.

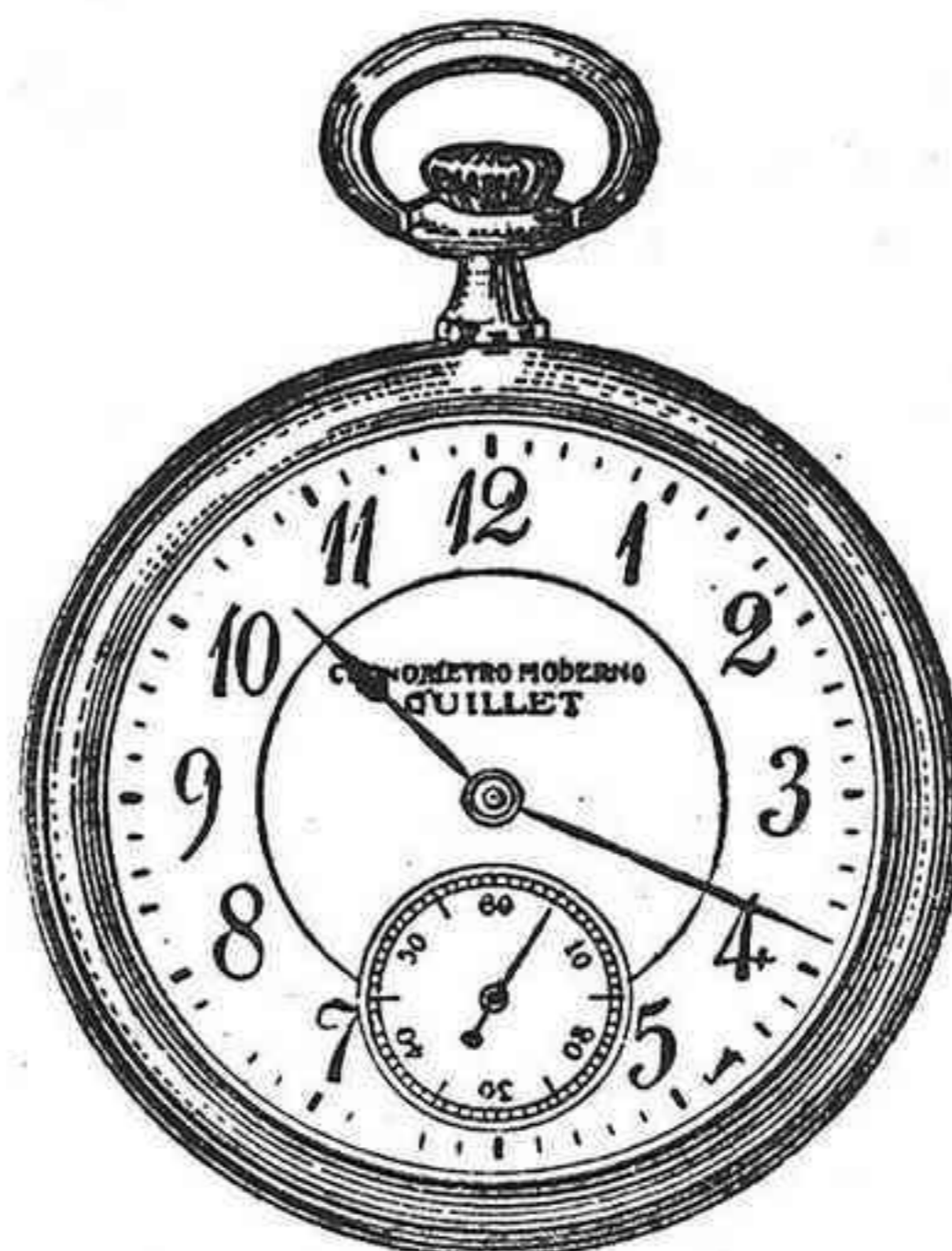
LA CAJA no es de Acero para que no pueda oxidarse, no es de Plata porque esta se amarillea o ennegrece, ni es de Oro porque por su precio tendría que ser sumamente delgada y por lo tanto incapaz de mantenerse intacta durante años.

Inalterable como el oro, y tan resistente como las cajas de 500 ptas. y tiene la misma forma, la misma apariencia, las mismas ventajas del oro puro, siendo su precio infinitamente más bajo.

La caja es pues, chapeada en oro, composición inalterable y siempre fija que no se gasta y cuyo metal después de usado se compra a 0'75 ptas. el gramo, es decir, 6 veces más caro que la plata.

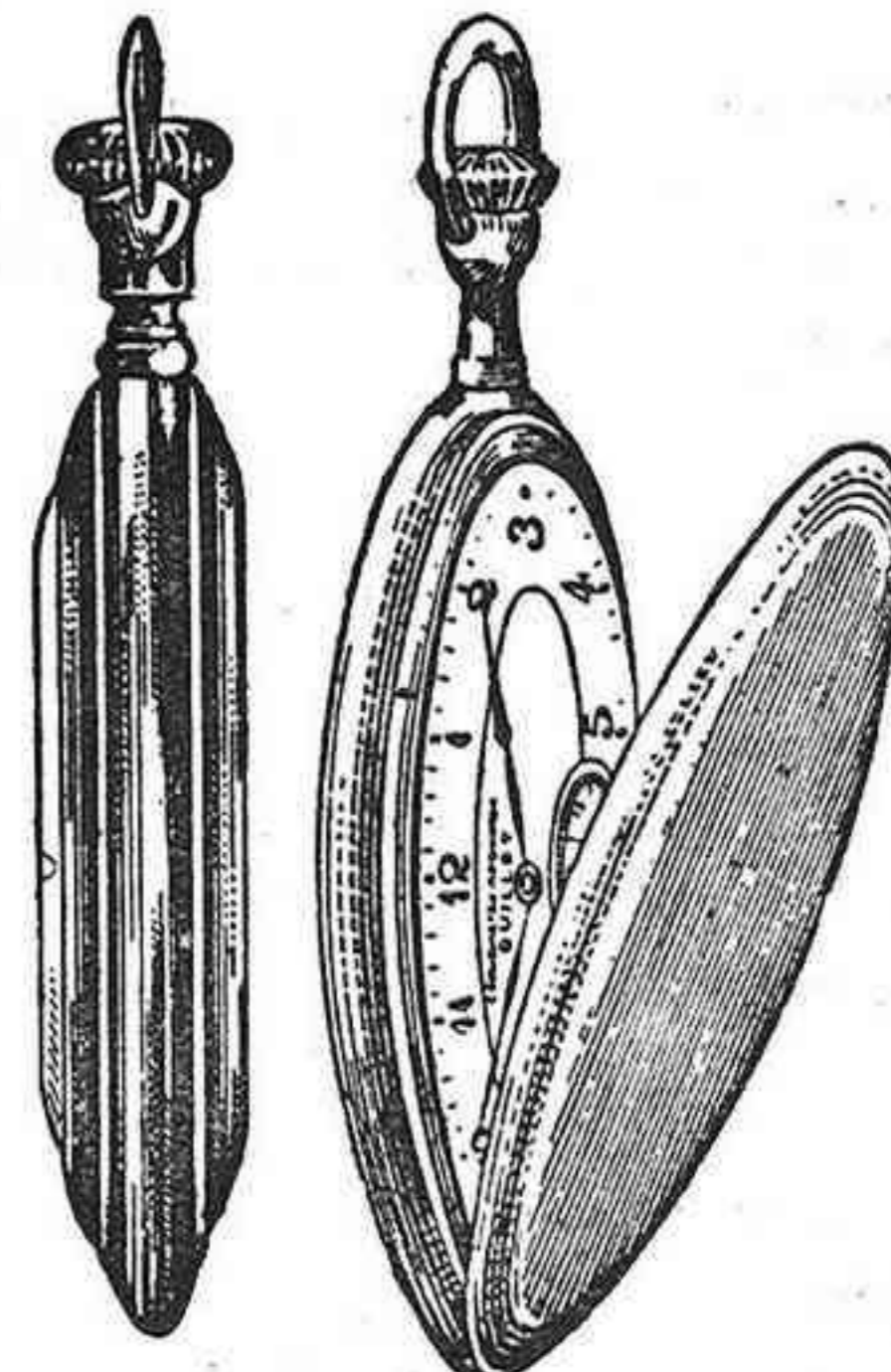
Nuestro CRONÓMETRO MODERNO lo mandamos encerrado en un elegante estuche, bajo las condiciones del Boletín que adjunto publicamos.

GARANTÍA: **5 AÑOS** ♦ **LARGO CRÉDITO** NADA DE PAGO ADELANTADO

N.º 1 - SIN TAPA

PRECIO: **124** PESETAS

N.º 2 - CON TAPA

PRECIO: **140** PESETAS

Pagaderas a 8 ptas. mensuales

Las facilidades de pago que concedemos son la mejor garantía de que nuestros artículos son siempre de fabricación SUPERIOR sin ser por eso más caros, a calidad igual. que los que se venden exclusivamente al contado.

Este feliz resultado es debido a
NUESTRA ORGANIZACION COMERCIAL MODERNA
¡COMPARAD Y JUZGAD!

BOLETÍN DE COMPRA

Yo, el abajo firmado, declaro comprar a los Establecimientos QUILLET, S. A., un CRONÓMETRO MODERNO n.º ..... con su correspondiente estuche, conforme a su descripción y por el precio de ..... ptas. que me comprometo a pagar por vencimientos mensuales; el primero de 12 ptas. a la recepción y los restantes de 8 ptas. cada mes hasta completa liquidación. Mientras no se haya satisfecho el importe total de la prenda, se considerará esta en calidad de depósito en poder del comprador. Al contado 10 % de descuento

Nombre y dos apellidos .....

Edad .....

Profesión .....

Dirección del empleo .....

Domicilio .....

Población .....

Provincia .....

¿Qué Admón. de Correos más próxima admite valores declarados? .....

ENVIO INMEDIATO FRANCO DE PORTES

FIRMA:

Móvil

10 céntimos

Se ruega mandar el boletín de compra a los Establecimientos Quillet S. A. Cortes, 630.-BARCELONA

NOTA.—Al hacer el pedido, indicar el número 9

Llibreria Espanyola de Antoni López • • Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELEFONO A. 4115

Dissabte, dia 15 de Desembre

SORTIRÀ

L'Esquella de la Torratxa

ALMANAC PER A L'ANY **1924**

Escrit per tot lo bo i millor de la gent de ploma - Dibuixat pels més xistosos artistes del llapis - Coberta del notable pintor **SEGRELLES** - Els dotze mesos impresos a varies tintes - L'ALMANAC va imprès sobre magnífic paper glasejat i forma un volum d'unes 200 planes en 8."

Preu com sempre: Pessetes 1'50

Sortirà dissabte dia 15 d'aquest mes

Obra nueva de PIO BAROJA

Precio: Pesetas 5

EL LABERINTO DE LAS SIRENAS

Compre usted enseguida el popular libro

El Año en la Mano

Almanaque-enciclopedia de la vida práctica para 1924

Todos los compradores de El Año en la Mano tienen una participación al billete núm. 24.654 de la Lotería de Navidad

Precio de El Año en la Mano: Rústica, pesetas 1'50; Encuadernado, Pesetas 2

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, a més 30 cèntims per a certificar. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

BARCELONA DAVANT DELS FORASTERS

—Sí, molt gran, [molt bonica...], però molt bruta!